

عنوان دوره:

بقا در رخدادهای طبیعی

مشاور علمی

مهندس امید کرمی

هدف دوره

آسیب پذیری در برابر رخدادهای طبیعی و نوسانات اقلیمی یکی از مهمترین عوامل تشدید ناپایداری و فقر در جوامع بومی است. این شکل از آسیب پذیری می تواند زمینه ساز موج های مهاجرت از این مناطق به شمار آید. هدف دوره آموزش تاب آوری در برابر رخدادهای طبیعی است. فراگیران خواهند آموخت چگونه زیستگاه خود را در برابر این رخدادهای ایمن کرده و نیز متعاقب وقوع هر رخداد ویرانگر توانایی بازیابی معیشت و نوسازی زیرساخت های رفاهی خود را داشته باشند.

مدت دوره

مدت ایده آل برای این دوره چهار جلسه دو ساعته، مجموعاً هشت ساعت است. اما کلیاتی از دوره در ورکشاپ یک روزه یا یک کلاس دوساعته آنلاین نیز قابل ارائه است.

برنامه مدرس

مقدمه

مفاهیم پایه

چشم انداز

نتیجه گیری

برنامه اجرایی

منابع و مآخذ بیشتر

سرفصل های دوره

-چه مشکلاتی در زمان وقوع رخدادهای طبیعی ممکن است برای ما و اطرافیانمان ایجاد شود؟

- مهمترین اقداماتی عمومی که در زمان وقوع رخدادهای طبیعی باید انجام دهیم

- بقا در خشکسالی های بلندمدت و کم آبی های شدید

- آمادگی در برابر وقوع زلزله

- آمادگی و بقا در وقوع سیل

- بقا در رخدادهای اقلیمی خاص همچون ریزگرد و توفان

نمونه مباحث کلاس

فارغ از موقعیت جغرافیایی، رخدادهای طبیعی در هر منطقه ای از کره زمین امکان وقوع دارند. اما بلوچستان با توجه به ویژگی های اکولوژیک و بویژه اقلیمی خود در زمره مناطق مستعد بروز رخدادهای طبیعی سخت قرار دارد. سیل، خشکسالی، توفان و ریزگرد جزو حوادث تقریبا هرساله این منطقه است. تاب آوری در اکوسیستم های سخت مانند بلوچستان تا حد زیادی وابسته به شناخت پارامترهای محیطی این منطقه از جمله اقلیم و آب

و هوا، منابع طبیعی و ریسک های اکولوژیک و همچنین توانایی سازگاری با این شرایط است. هرچقدر درک شما از محیطی که در آن زندگی می کنید عمیق تر شده و برای انطباق با این محیط آگاهی و آمادگی بیشتری کسب کنید، می توانید آینده ای پایدارتر و با ثبات تر برای خود و خانواده تان متصور شوید.

آمادگی برای بقا در شرایط سخت طبیعی از جمله مهارت های ضروری همه هم میهنان و بویژه ساکنین بلوچستان به شمار می رود. هرچند نمی توان از وقوع رخدادهای طبیعی جلوگیری کرد، اما برخورداری از دانش نحوه عمل در زمان حادث شدن این قبیل اتفاق ها می تواند در سرنوشت ساکنین این منطقه بسیار تاثیرگذار باشد. بدون شک آگاهی از نحوه رفتار در زمان وقوع حوادث پیش بینی نشده مهمترین عامل بقا و تاب آوری در این شرایط خواهد بود.

در ادامه این فصل به مهمترین و پرتکرارترین رخدادهای طبیعی منطقه بلوچستان یعنی پرداخته می شود. ابتدا اقدامات اولیه در زمان وقوع کلیه رخدادهای طبیعی و سپس به طور خاص رفتارهای ویژه واکنش به هر کدام از رخدادهای پر تکرار در بلوچستان از جمله خشکسالی های بلندمدت، زلزله، سیل و رخدادهای اقلیمی خاص بررسی شده و آموزش داده می شود.

۱- چه مشکلاتی در زمان وقوع رخدادهای طبیعی ممکن است برای ما و اطرافیانمان ایجاد شود؟

برای آمادگی در برابر رخدادهای طبیعی ابتدا باید بدانیم چه اتفاق هایی در این مواقع در انتظارمان خواهد بود؟ در بسیاری از مواقع چالش های جانبی یک رخداد طبیعی از اصل حادثه تلفات و مصدومان بیشتری بر جای می گذارد. برای مثال بیماری های همه گیر، سرما و کمبود غذای ناشی از یک رخداد می تواند به اندازه رخداد اصلی مثل سیل یا زلزله مصدوم بر جای بگذارد.

مهمترین پیامدهای رخدادهای طبیعی به شرح زیر هستند:

- آلودگی شبکه و منابع آب آشامیدنی
- شیوع بیماری های همه گیر در اثر آلودگی منابع آب از جمله بیماری های انگلی، ژiardیازیس، بیماری های عفونی.
- تخریب منازل و در معرض اقلیم نامساعد قرار گرفتن از جمله سرما یا گرمای هوا و در نتیجه لزوم جابه جایی جمعیت
- از بین رفتن زیرساختهای شهری و روستایی از جمله شبکه های راه، آب، برق و گاز

- تراکم بیش از حد جمعیت در محدوده های امن باقی مانده
- انباشت زباله در مراکز سکونت و اختلال در سیستم جمع آوری و دفع پسماند
- کمبود و آلودگی مواد غذایی و در نتیجه سوء تغذیه گسترده
- افزایش ناقلین بیماری های واگیردار
- گسترش بوی تعفن ناشی از فساد اجساد انسان و حیوانات و تبدیل شدن به منبع آلودگی
- مشکلات روحی و روانی افراد آسیب دیده
- اخلال در کارکرد ادارات و نهادهای حاکمیتی
- افزایش ناامنی و بزهکاری

۲- مهمترین اقداماتی عمومی که در زمان وقوع رخدادهای طبیعی باید انجام دهیم

۱-۲- اولین اقدامات لازم در زمان وقوع رخدادهای طبیعی چیست؟

نکته مشترک در اکثر دستورالعمل های مواجهه با رخدادهای پیش بینی نشده، لزوم حفظ آرامش در زمان وقوع حادثه است. در بسیاری از مواقع توانایی افراد برای حفظ آرامش خود، تعیین کننده تفاوت بین عکس العمل صحیح و اشتباه به شمار می رود. در زمان وقوع رخداد نحوه کنترل هیجان حتی می تواند مرز بین حفظ یا از دست رفتن جان افراد باشد. این نکته ای است که باید در تمام رخدادهای بویژه حوادث ناگهانی به کار گرفته شود. قبل از انجام هرگونه اقدامی چند ثانیه را به فکر کردن بگذرانیم. اگر در گذشته آموزش های لازم را فرا گرفته باشیم، این چند ثانیه فکر کردن توام با آرامش به ما در یادآوری آموزش ها و انتخاب عمل صحیح کمک بسیاری خواهد کرد.

نقش مادر خانواده در مدیریت شرایط بحران و آرامش بخشی به سایر اعضای خانواده بسیار حیاتی است. فرزندان کم و سن سال در این مواقع بیش از دیگران نیاز به حمایت و کسب اطمینان خاطر از طرف مادر دارند. پس از اطمینان از صحت و سلامت خود، بدون آنکه تهدیدی را متوجه خودتان کنید اقدام به بررسی آسیب های احتمالی به اعضای خانواده و پیدا کردن راه نجات اطرافیان نمایید.

در زمان وقوع رخدادهای طبیعی ناگوار، پس از ثانیه های اولیه مهمترین اقدامات پیش رو موارد زیر هستند:

- وسایل ارتباطی خود از جمله تلویزیون و رادیو را برای دسترسی به اخبار مهم روشن نگه دارید. در صورت دسترسی به اینترنت و فضای مجازی سعی کنید اخبار را از طریق رسانه های رسمی دنبال کنید. اطلاعاتیه ها و توصیه های مسئولین محلی در این مواقع حایز اهمیت هستند.
- تماس های تلفنی را به موارد ضروری محدود کنید. اشغال خطوط تلفن در دقایق اولیه وقوع حوادث می تواند اطلاع رسانی و درخواست های کمک را مختل کند.
- در مواقعی که امکان بروز حادثه همچنان وجود دارد نسبت به قطع فیوز مرکزی برق و شیر اصلی گاز تا اطمینان خاطر از تثبیت شرایط اقدام کنید. در صورت نگهداری از سوخت مایع مانند نفت یا بنزین در منزل از امن بودن محل نگهداری و عدم پراکندگی سوخت در منزل مطمئن شوید.
- از افراد سالم اطراف خود بویژه آقایان برای رفع مشکلات و تامین مایحتاج کمک بگیرید.
- آشنایی شما با کمک های پزشکی اولیه می تواند منجر به حفظ جان خود و اطرافیانتان در زمان وقوع حوادث شود. این آموزش ها در برخی موارد به صورت رایگان از طرف هلال احمر ارائه می شود. بهتر است دیگر اعضای خانواده و حتی فرزندان نوجوانان خود را به فراگیری دوره های عمومی کمک های اولیه و دوره های تخصصی مانند احیای قلبی ریوی (CPR) تشویق کنید. در صورت امکان کیف کمک های اولیه را تهیه و در منزل نگهداری کنید. در مواقع ضروری بسیار مفید خواهد بود.
- در صورتی که از قبل یک کیف نجات یا بسته حاوی اقلام ضروری محیا کرده اید سعی کنید آن را پیدا کرده و برای نجات خود و اطرافیانتان از تجهیزات درون آن بهره بگیرید. در غیر این صورت تلاش کنید لیستی از مهمترین مواردی که تا ر سیدن نیروهای امدادی نیاز خواهید داشت و روش تامین آنها تهیه کنید، از جمله آب، غذا، وسایل گرمایشی و غیره.

۲-۲- اقدامات ثانویه پس از رسیدن به آرامش نسبی پس از وقوع رخداد های طبیعی چه هستند؟

بازگشت به شرایط طبیعی پیش از وقوع رخداد طبیعی ممکن است ماه ها و حتی سال ها طول بکشد. تجارب موجود از وقوع زلزله و سیل در مناطق مختلف کشور این واقعیت را ثابت می کند. لذا پس از عبور از دقایق و ساعات اولیه، باید ابتدا ارزیابی دقیق تری از شرایط کسب کنیم. برآوردی از میزان خسارات جانی و مالی، محدودیت های پیش رو و تخمینی از زمان کسب کمک های لازم به دست آوریم. سپس بر اساس کمبودهای موجود، برنامه

ریزی انجام دهیم که تا زمان بهبود شرایط خود و اطرافیانمان را از آسیب بیشتر حفظ کند. پس از عبور از موج اول بحران، اقدامات ثانویه ای که ضروری است انجام دهیم در ادامه مورد بررسی قرار می گیرد:

- در صورت لزوم آماده ترک منزل شوید. با توجه به میزان خسارت وارده ممکن است ادامه زندگی در محل سکونت قبل دست کم تا زمان بازسازی میسر نباشد. لذا باید در اسرع وقت لوازم ضروری قابل استفاده را جمع آوری، بسته بندی و آماده حمل نمود. بهتر است به برداشتن و سایل بسیار حیاتی و ارزشمند و اسناد و مدارک مهم اکتفا کنید.
- پس از ترک منزل ممکن است برای مدت نامعلوم مجبور به سکونت در اماکن عمومی، کمپ و چادر شوید. خود و خانواده تان را برای زندگی در این شرایط و کنار دیگر خانواده ها آماده کنید.
- یکی از مهمترین چالش ها در زمان وقوع رخداد های جمعی متوقف شدن پخت نان در نانوایی ها است. اگر نان خود را از خارج منزل تهیه می کنید، پس از تثبیت نسبی شرایط به بررسی مقدار نان در دسترس، جیره بندی آن و برنامه ریزی برای تامین غذای حداقلی خانواده تا زمان رسیدن کمک های لازم بپردازید.
- از آب منابع غیر مطمئن برای آشامیدن استفاده نکنید. آب آلوده مشکلات شما را چند برابر خواهد کرد. در صورت عدم دسترسی به منبع آب مطمئن، جوشاندن آب به مدت ۱۰ دقیقه آلودگی های میکروبی آب را از بین خواهد برد.
- از سلامت غذاهای مصرفی مطمئن شوید. غذای بیرون مانده در محیط باز را حتی الامکان مصرف نکنید.
- در صورت عدم دسترسی به یخچال غذای پخته شده را سریع مصرف کنید. در این شرایط غذای طبخ شده از زمان آماده شدن تا مصرف شدن باید همچنان روی شعله داغ نگهداری شود، به طوری که همواره تماس دست با ظرف آن غیرقابل تحمل و تاول زا باشد.
- زباله های خود را در کیسه های در بسته نگهداری کرده و حتی الامکان دور از محل استقرار خود و در زیر زمین دفع نمایید.
- با کمک اطرافیان یک سرویس بهداشتی موقت دور از محل استقرار جمعیت فراهم کنید.
- کلیه مواد یا غذاهای باقی مانده که می تواند موجب تجمع حیوانات و حشرات شوند را از محیط حذف کنید.
- داروها، مواد شیمیایی، سمی و سوختی را از دسترس کودکان و نوجوانان دور کنید.

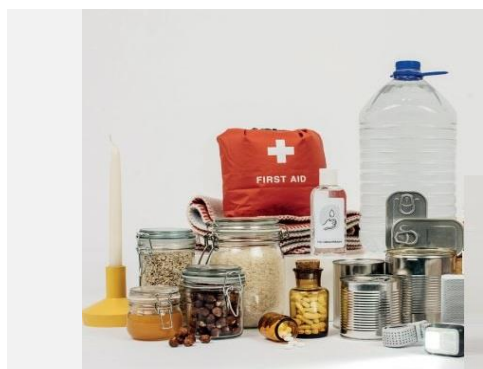
- در اولین زمان ممکن آب و صابون برای شست و شوی دست و صورت فراهم کرده و اطرافیان را تشویق کنید پس از هربار تماس با آلودگی دستان خود را با صابون بشویند.
- با توجه به عدم امکان استحمام، می توانید در صورت دسترسی از دستمال مرطوب حاوی الکل برای پاکسازی بدن استفاده کنید.
- در صورت مواجهه با اجساد حیوانات باید جهت جلوگیری از ایجاد عفونت سریع آنها را دفن کرد. در صورت عدم امکان حفر زمین و دفن اجساد حیوانات، آتش زدن جسد به طور کامل باید انجام گیرد تا محیط مناسبی برای رشد میکروب و گسترش عفونت ایجاد نشود.
- توجه نمایید که منبع آبی که قبل از وقوع رخداد طبیعی مورد استفاده شما قرار می گرفته و از سلامت آن مطمئن بوده اید، ممکن است در زمان حادثه دچار آلودگی شده و از کیفیت قبل برخوردار نباشد. برای مثال در صورتی که آب لوله کشی منزل شما از چاه یا رودخانه منطقه تامین می شده ممکن است در اثر وقوع سیل یا زلزله منبع آلاینده مثل چاه های فاضلاب به آب زیر زمینی یا رودخانه راه پیدا کرده و در زمان کوتاهی موجب آلودگی آن شود. حتی اگر آب لوله کشی پیش از رسیدن به منزل شما در گذشته گندزدایی می شده است، ممکن است در اثر وقوع حادثه تاسیسات شبکه آب دچار اختلال شده و مانند قبل کلرزنی صورت نگیرد. لذا احتیاط حکم می کند تا اطمینان کیفیت مناسب آب، پیش از مصرف آن را دست کم به مدت ۱۰ دقیقه بجوشانید.

۲-۳- چگونه یک کیف نجات محیا کنیم؟

از آنجا که اکثر حوادث طبیعی به طور ناگهانی رخ می دهند، در زمان وقوع فرصتی برای تامین مایحتاج ضروری وجود نخواهد داشت. بویژه در لحظات و ساعات اولیه حوادث هم بیشترین نیاز به اقلام حیاتی وجود دارد و هم شبکه های ارتباطی دچار بیشترین اختلال می شوند. در نتیجه ضروری است که در هر منزل بسته ای مشتمل بر اقلام ضروری تهیه و نگهداری شود تا در صورت نیاز در کوتاهترین زمان در اختیار اعضای خانواده قرار گیرد.

تجهیزات ضروری را می توان درون یک کیف یا چمدان قرار داد و در محلی امن و قابل دسترس برای تمام اعضای خانواده نگهداری کرد. کلیه اعضای خانواده باید از محل و محتویات کیف تجهیزات ضروری مطلع باشند. بویژه کودکان باید هرچندوقت یک بار (مثلا ۶ ماه یا یک سال) در مورد زمان و نحوه استفاده از این کیف توسط مادر آموزش ببینند. همچنین بهتر است در دوره های زمانی مشخص نیز محتویات کیف بررسی شده و مواد یا تجهیزاتی که عمر مفید خود را از دست داده اند تعویض شوند.

جعبه یا کیف کمک‌های اولیه

خوراکی های مغذی و با ماندگاری بالا
مانند خرما، کشمش و خشکبار،
بیسکویت، انواع کنسرو، آب آشامیدنی...

مواد خوراکی و آب آشامیدنی

شیر خشک و شیشه شیر، پستانک،
پوشک و داروهای خاص نوزادان، یک
عروسک مورد علاقه کودکان،

اقلام ویژه نوزادان

داروهای فشار خون، تنفسی، اسپری باز
کننده برنش، انسولین...

دلرو و اقلام ویژه بیماران خاص

لباس گرم، پتوی مسافرتی یا کیسه خواب،
زیر انداز، حوله...

پوشاک و ملزومات خواب

	ابزار و لوازم اقلامی مثل رادیو، اجاق مسافرتی، چراغ قهوه با باتری اضافی، کبریت، شمع، طناب، درب بازکن، چاقو، انبردست، کاغذ و خودکار، نخ و سوزن، الکل، سوت، بشقاب، لیوان و قاشق، نوارچسب...	
	اسناد و مدارک کپی از اسناد مهم مانند گذرنامه، شناسنامه، کارت ملی و اسناد و اوراق بهادار، مقداری پول نقد	
	لوازم بهداشتی لوازم بهداشتی مثل دستمال و صابون، لوازم بهداشتی بانوان، کیسه زباله...	

۴-۲- در صورت نیاز به کمک فوری از چه نهادهایی طلب امداد کنیم؟

در شرایط بحرانی طلب به موقع امداد از نهادهای مسئول می‌تواند نجات دهنده جان و مال شما و اطرافیانتان باشد. مدیریت یک شرایط سخت بویژه در ابعاد رخدادهای بزرگ امری است که نیاز به نیروهای آموزش دیده و تجهیزات کافی دارد که مسلماً تنها در اختیار سازمان های امدادی هستند. در نتیجه یکی از مهمترین مسئولیت های شما در شرایط مواجهه با رخداد طبیعی، ارزیابی اولیه شرایط و در صورت نیاز تماس با نیروهای امدادی است.

در ایران تنها راه فراخوان سازمان‌های امدادی تماس تلفنی است. شماره‌های سه رقمی برای این کار در نظر گرفته شده که تماس با این شماره‌ها رایگان و حتی بدون سیمکارت نیز امکان‌پذیر است. مهمترین سازمان‌هایی که ممکن در است در زمان وقوع رخدادهای طبیعی به کمک آنها نیاز پیدا کنید به شرح زیر هستند:

- شماره تلفن ۱۱۲ برای تماس با سازمان هلال احمر
- شماره تلفن ۱۱۵ برای تماس با مرکز فوریتها
- شماره تلفن ۱۲۵ برای تماس با سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی

به کدام شماره زنگ بزنم؟

این بستگی به مشکل شما دارد. اگر خود یا اطرافیان‌تان دچار آسیب جسمی حاد شده اید که نیاز به رسیدگی فوری یا انتقال به مراکز درمانی دارد با مرکز فوریت‌ها یا اورژانس تماس بگیرید.

اگر حوادث پیش آمده منجر به آتش سوزی شده یا نیازمند نجات از محصوره خاصی هستید، با سازمان آتش-نشانی و خدمات ایمنی تماس بگیرید.

اگر نیاز به جستجو و نجات یک فرد در کوهستان و طبیعت مدنظر شماست با سازمان هلال احمر تماس بگیرید.

با گرفتن این شماره‌ها به مرکز پیام منطقه خود وصل خواهید شد. ابتدا مشکل را شرح دهید، به نحوی که شخص اپراتور متقاعد شود که نیاز شما یک فوریت است. بهتر آن است که باحفظ خونسردی و بدون حاشیه گویی مشکل خود را شرح دهید. پیام درخواست امداد از نهادهای مسئول باید حتماً شامل این موارد باشد: شرح حادثه اتفاق افتاده، نوع کمک مورد نیاز، تعداد مصدومین، آدرس دقیق محل وقوع رخداد. در صورتی که هر کدام از موارد بالا به درستی برای اپراتور سازمان امدادی تشریح نشود، می‌تواند منجر به صرف زمان مضاعف و اتلاف زمان حیاتی اولیه گردد.

۳- بقا در خشکسالی‌های بلندمدت و کم‌آبی‌های شدید

مدیریت منابع آب به طور کلی امری است در حوزه اختیار و وظایف مسئولین. معمولاً شهروندان تنها امکان مدیریت حجم آبی را دارند که در اختیار آنها قرار دارد. منظور حجم آبی است که از طریق شبکه لوله کشی آب شهری، چاه آب درون مزارع و یا آبی که از طریق تانکر به طور مستمر یا ساعات و روزهای خاص در دسترس افراد قرار می‌گیرد. با این حال در شرایط بحرانی چگونگی مدیریت همین حجم آب نیز مهم و حتی می‌تواند حیاتی باشد.

خشکسالی عبارت است از کمبود بارش در دوره ای بلند مدت، به نحوی که باعث کمبود رطوبت در خاک و سبب کاهش آبهای جاری شود. این رخداد طبیعی در واقع یکی از پدیده های آب و هوایی و از ویژگی های اصلی و تکرار شونده ی اقلیمی به شمار می آید. در اکوسیستم های متفاوت و حتی مرطوب نیز امکان بروز خشکسالی وجود دارد. اما در نواحی خشک و نیمه خشک با توجه به اینکه در شرایط نرمال اقلیمی نیز منابع آب با محدودیت مواجه هستند، با بروز خشکسالی شرایط زیست انسانی با چالش مواجه می شود. حال هرچقدر که به تعداد سال های خشکسالی و بارش کمتر از نرمال افزوده شود، حیات و بقای ساکنین با تهدید بیشتری مواجه می گردد.

این نکته را نیز باید مورد نظر قرارداد که به اعتقاد بسیاری از اقلیم شناسان گستره خاورمیانه و بویژه در کشور ایران فاکتورهای آب و هوایی دچار تغییر بلند مدت و به عبارتی خشکیدگی به جای خشکسالی شده است. این شرایط نشان از کمبود آب در اختیار به میزان بیش از پیش دارد. در حالی که در گذشته نیز بسیاری از روستاها و شهرهای جنوبی کشور حتی برای تامین آب شرب با مشکل مواجه بوده اند.

جمع بندی موارد ذکر شده این است که ساکنین کشور ایران و به ویژه مناطق خشک تر آن مثل منطقه بلوچستان، باید بیش از هر زمان دیگری مهارت های مدیریت منابع آب در شرایط کم آبی را فرا بگیرند. مهارت اهالی بلوچستان برای انطباق با کم آبی، در فراهم کردن امکان بقای آنها در سرزمین اجدادی تعیین کننده خواهد بود. بررسی شرایط فعلی این منطقه نشان از آن دارد که بسیاری از بومیان با توجه به از دست رفتن اراضی قابل کشت و سختی دسترسی به منابع آب شرب و حتی خشک شدن هوتگ ها، دست به مهاجرت به دیگر شهرها و ترک سرزمین مادری زده اند.

این درحالی است که با به کارگیری برخی راهکارها و فراگرفتن آموزش های لازم می توان دست کم مقداری از سختی زیست در شرایط کم آبی را کاسته و تا زمان بهبود شرایط آب و هوایی و اقلیمی تاب و توان خود و اطرافیان را حفظ نمود. در ادامه این مبحث به بررسی مهمترین و در عین حال ساده ترین این راهکارها می پردازیم.

اگر کسب و کار شما یا خانواده تان با کشاورزی در ارتباط است و با خشکسالی و کم آبی مواجه هستید، تمهیدات زیر را به کار بگیرید:

- الگوی آبیاری مزارع خود را با شرایط جدید منطبق نمایید. از روش های آبیاری استفاده کنید که حداکثر راندمان و کمترین تبخیر و پرتی آب را داشته باشند. می توانید از کارشناسان جهاد کشاورزی منطقه برای انتخاب روش آبیاری متناسب با نوع زمین و محصولات مورد کشت خود مشورت بگیرید. حتی این امکان وجود دارد که برای هزینه های تغییر روش کشت تسهیلات بانکی دریافت کنید. مسلماً

این سرمایه گذاری با توجه به نقش آن در پایداری کسب و کار و بهبود بازده محصولات شما مقرون به صرفه و دارای توجیه اقتصادی است.

- در صورت امکان با اخذ تسهیلات از بانک کشاورزی تا سیسات ذخیره و آبیاری خود را ارتقا دهید، به نحوی که قابل استفاده در روش های به روزتر آبیاری باشند.
- در صورت لزوم محصولاتی را که به طور سنتی کشت می کرده اید برای انطباق با شرایط جدید و دست کم تا زمان استمرار خشکسالی تغییر دهید. گیاهانی را کشت کنید که به آبیاری کمتری نیاز داشته و نسبت به خشکی مقاومت بیشتری دارند.
- کسب و کار خود را در برابر خشکسالی بیمه کنید. هزینه اندک بیمه پرداختی در شرایط بحرانی ناجی بقای کسب و کار شما خواهد بود.
- کمپین های مشترکی با ساکنین و زارعین منطقه جهت مطالبه مدیریت بهینه منابع آب، سیاست گذاری با کسب نظر از زارعین و جوامع محلی و همچنین مدیریت بین حوزه ای منابع آب راه اندازی نمایید. تلاش کنید مدیریت منابع آب منطقه به سمتی هدایت شود که حداکثر پایداری را برای اکوسیستم منطقه و به تبع آن حیات جوامع محلی به همراه داشته باشد.
- تغییر کاربری مزرعه خود به سمت مزارع چند منظوره را بررسی و امکان سنجی نمایید. الگوهای موفق متعددی از استفاده چندباره از منابع آب برای پرورش آبزیان و محصولات زراعی و دامی در کنار یکدیگر در کشور وجود دارد. شاید بتوانید با بازچرخانی منابع محدود آب در اختیار خود و تولید محصولات متنوع از آن، آسیب های ناشی از خشکسالی را جبران نموده و با شرایط خشکسالی سازگاری بیشتری پیدا کنید.
- مزارع پرورش ماهی و میگو در کنار اراضی زراعی تجربه موفق در منطقه بلوچستان و بویژه چابهار است. تکثیر ماهیان زینتی و خصوصاً گونه های آب شور (اگر به آب دریا دسترسی دارید) نیز کسب و کاری است که در شرایط اقتصادی کشور با توجه به تقاضای بین المللی روز افزون فرصت مناسبی برای انطباق با کمبود منابع آب شیرین به شمار می رود.
- مذاکره و پیگیری از مسئولین محلی برای تامین اعتبار اجرای پروژه های پیشگیری از خسارت خشکسالی و حفر نمودن چاهک ها .
- امکان سنجی تغییر روش کشت سنتی مزرعه خود به کشت گلخانه ای به دلیل پایین بودن مصرف آب و توجیه اقتصادی بالای آن.